

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 20. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor n. m. kedden, a süttörtükön és szombaton délel. Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalmál kezeltek.

A nyilváltér cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

a

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Egészévre . . . 12 forint.
Félévre . . . 6 „
Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

A magyar király.

(H. S.) Monarchiai elvek hatása alatt felelt intézményeink, s egész nemzeti életünk szellemében a törvényes uralkodó, a fölkelet király méltósága mindig a legmagasabb dicsfényvel tükröződött vissza, s annak varázsa egy nemzedékre sem tévesztette el jól irányzott hatását.

A magyar már régi századok óta, midőn más nemzetek még szolgaságban éltek, a törvényes uralkodó megalapított szabadság elveinek szeretetében, a jogok és kötelemek összhangzásba hozott viszonyai közt, az alkotmányos szabadság gyakorlati élvezésében növekedett föl, s nincs nemzet, mely az uralkodó iránti kegyelet s áldozatkészség tekintetében több elismerésre lenne méltó.

E fogalom: „magyar király“ előttünk egyértelmű a törvényes szabadság fogalmával; élő sublim kifejezése ez a legmagasabb, legszentebb érdeknek, mely körül nemzetünk erkölcsi élete forog, s melyért — joggal mondhatjuk — annyi nemes áldozatot hozának.

Épp ezért e fogalom emelkedettebb szellemű értelmezése már ösapáinknak keblében ösztönül szolgált arra, hogy a legislatio útján is élő törvényvel szabatosítsák azon fogalomkör, mely a fejedelem állását, személyét, jogait s feladatát magába foglalja.

Legelső fejedelmi jognak nyilvánítottatott a sérthetlenség még pedig mind a személyt, mind annak cselekedeteit illetőleg, s törvényhozásunk (Hárm. k. I. R. 14. cz. 1. §. s I. R. 16. cz.) a polgári bűnök közt a legnagyobbnak azt nyilvánítja, mely e jogot sérti.

A ki a fölkelet uralkodó személye ellen e bünt követte el, fejét, vagyonát vesztette, sőt örök gyalázat bélyege érte, s még akkor is kitöröltetett családá kebeléből, ha királyi kegyelmet nyert volna.

Az a személy, mely ott a fénypolcon ült, s a mely a nemzet közakarátára fölkeletett, szent volt.

Alig is hiszszük, hogy akármely nemzet történelmében magasabb fénypont lenne felmutatható, mint az, melyet történelmünk az 1203-dik évből mutathat fel, midőn Imre király az öcsöce Endre vezérlete alatt szövetségelt pártitók táborával szemben állva, egy nagy gondolatra, mely egy magyar király önértetéhez méltó vala, elvété fegyverét, egy hitvány veszszöt vett kezébe, s e szavakkal „meglátom ki meri felkent király ellen emelni szentségtörő kezét“ az ellenséges táborban megjelenve, annak sorai közt magasos ihletettséggel végig lépdelt, s megadásra kényszeríté a marczona férfiakat, kik ott állának csatára készen, de a magyar királyi méltóság fénye által leigézve.

A királynak elég volt arra bivatkozni, hogy ő felkent király, s elég vala sérthetlenségi jogát érvényesítenie, melyet a nemzetől veit. Egy kéz se emelkedett ellene, s egy egyszerű veszszöt ellenében, de a mely büntető hatalom jogát jelképezé azon kézben, eltempultak a fegyverek, s a bűnösök meghajoltak törvényes urak és királyuk előtt.

Ez a jelenet magában is fényesen jellemzi a magyar nemzet geniusát egy oly korban, midőn Európa egész területén a kedélyek inkább a barczias szellem befolyása alatt állottak, s a jogérzet kiáltó szavát fegyverek zaja nyomta el.

A ki e nemzet geniusát megérti s annak nemes nyelvén szól hozzá, az mindig hatással is lesz arra, s abba vetett bizalmára

méltó viszhang fog emelkedni bármily súlyos körülmények közt is.

S habár — főleg a közelebbi időkben — avatlan professorok tolokodtak fel nekünk felolvasásokat tartani, nem szorultunk arra, hogy bárkitől is leckéket fogadjunk el arra nézve: minő kegyelettel kellessék az uralkodó méltóságának fogalmát a lehető legmagasabb színvonalra emelnünk.

Midőn a magyar király a mi fogalmaink s törvényes szempontjaink szerint nemcsak személye, hanem cselekedeteire nézve is sérthetlenség, s mint oly személy, a kiből a legfelsőbb hatalom öszpontosul, minden bíróságon felül helyeztetnek tekintett; midőn megkülönböztettük a királyt kormányától, s ez utóbbit tettük felelőssé: bizonyára a felség méltóságát több kegyelettel, s magasabb színvonalra emeltük, mint azok, a kik magát a kormányt s az Uralkodót azonosítani kívánják vala.

Ma már minden alkotmányos országban el van ismervé, sőt törvényekben ki van mondva, hogy a király a felelet terhe alól ment, s e pontnál a magyar törvényhozás igen szépen oldá meg feladatát, midőn mind a felség sérthetlensége, mind pedig a felelőség elvének valóításáról az által gondoskodott, hogy a nevezetesebb országos dolgok elintézésére nézve megállapítá, miképp az mindig a tanácsosok véleménye szerint, azok beleegyezésével történjék („quod regia Majestas omnia, quae negotia hujus regni concernunt, cum consilio praefatorum dominorum assessorum et aliorum consiliariorum suorum de caetero faciat, et siquae praeter eorum scitum faceret, nullius sint virtutis atque firmitatis.“ II. Ulászló 6. V. 5. cz. 1. §.) s így a mi alkotmányunk szerint a felelőség súlyát egészen a tanácsosok vállaira látjuk átvéve.

Törvényeink szellemében minden királyi rendelet úgy vétetik, mint a tanácsosok érvényesített tanácsa, s ha e rendeletek a törvényt sértenék, egyenesen ök felelnek és pedig a legszigorubb feltételek alatt, ki lévén fejezve, hogy ily esetben „in notam perpetuae infidelitatis incurraljanak.“

A magyar legislatio fel se akarta tenni azt, hogy az Uralkodó, mint a kinek legmagasabb tiszte a törvényeket fentartani, s a kinek egyik legszebb czime: „a jog legfőbb védője“ épp ezen jog ellen cselekedjék, s akaratának kifolyása oly tény lehessen, mely törvényeinket, s azokban körülírt alkotmányunkat sérthesse.

Igy dicsőítette fel a kegyelet magyar közérzület s törvényhozás azt, kit trónjára emelt.

A magyar szempont s közérzület a királyi felséget mindig egész pietással a pártok felibe helyezé.

De bármily szép, bármily kegyeletos és méltánylatot igénylő legyen is ezen emelkedettebb felfogás, mely szerint az Uralkodó személye a pártok küzdelmél felül áll, ezen elmélet ellen az osztrák államférfiúi kapacitások s publicisták — főleg újabb időkben — nem haboztak óvatni tenni; egy „gros-oesterreichisch“ érzelmű lap éppen nyers gunnyal utasítá azt vissza mindjárt a provisorium kezdetén, s a rechsath körében is nem egy nyilatkozat sejteté, hogy a kormány-párt az ilyen értelmezés iránt ellenszenvvel viseltetik.

Mi az oka ennek? Az-e, hogy a kormány kényelmesebbnek találná ő Felsége nimbuszának oltalma alatt érvényesíteni céljait, a helyett, hogy, mint más alkotmányos országokban, csupán saját valódi jellemében egyszerűen párt gyanánt jelenjék meg az ellenzékek szemben? Valjon mi lenne az alkotmányos elvből Austriában, ha a kormány magát az Uralkodóval azonosíthatná, a ki sérthetetlen és a felelőség terhétől ment? Valjon ildomos-e, s megbocsátható-e, hogy ő Felsége személye a pártok küzdelmének körébe kevertessék?

Mindezt nem akarjuk most tüzetesebben vizsgálni

Csak azt kívánjuk constatálni, mikép a birodalom két fele közt fenforgó alkotmányviszálty illelőleg oda valánk utalva, hogy mondjunk le még azon jogról is, miszerint a végrehajtó hatalom eszközeivel rendelkező, s a magyar jogalapokat ignoráló párt, által te-

kintetnélkül okozott sérelmeink orvoslását egész bizalommal ő Felségétől várhassuk.

Azt mondták, mit akarunk ő Felségéhez appellálni; ő Felsége s a kormány egy! Tessék ez utóbbival egyezkedni!

A magyar közvélemény egyetlen organuma, mely a súlyos viszonyok közt, miket a provisorium teremte, még némi életjelt adhatott, a magyar journalistika is lehajtott fővel fogadta ez ultimatumot, mely semmi kétséget sem hagyhatott fen az iránt, hogy jobb időkre kell várunk, melyek inkább fognak kedvezni oly distinctionnak, minőt a mi szempontunk és jogérzetünk mind ő Felsége, mind pedig a pártok állását illetőleg, egy a birodalom valódi érdekei, valamint Magyarország jogai körüli tekintettel sugall.

Jelszavunk nem lehetett egyéb, mint az, hogy — várni kell!

És vártunk, három egész éven át vártunk, a legnemesebb ügyhez méltó loyális kitartással és megmérhetlen áldozattal.

De a kormány e hosszú idő alatt egyetlen lépést sem tett felénk, s úgy tetszik, mint ha ma is ott állának, a hol 1861-ben állának.

Szerencsére, ez csak úgy tetszik; de bizonyára a viszonyok nagy átalakulás forduló pontján állanak, tekintve azon hagulatot, mely a birodalmi tanács körében uralkodik.

Epp azon a közfelfogás szerint politikátlan mulasztás, miszerint a kormány a magyar kérdésben oly hosszú idő alatt egyetlen lépést sem volt képes tenni, nem csekély befolyással volt elhomályosítására azon csillagnak, mely azon kormány felett ragyogott, mely mellett a birodalmi tanács pár évvel ezelőtt majdnem egyhangulag bizalmat szavazott majd minden kérdésben, a mely ma — egészen megfordítva — majd minden kérdésben irgalom nélkül leszavaztatik, nyíltan vádoltatván, hogy annyi időt eredménytelenül vesztegetett el, a mi mind e mai napig akadályul szolgált arra nézve, hogy az alkotmányviszálty — minden calamitások foka — elháríttassék.

A felsőházban kimondatott, hogy e kormány a birodalom rongált pénzügyi viszonyain mit se segített, sőt ez ügyet odajuttatta, miképp a marokói eszázár ma ölesőbb kölcsönt kaphat, mint Austria. Az „erdélyi vaspálya“ körüli eljárást illetőleg a rechsath bizottmányában a kormány alkotmányát hátrá vádjá alá helyezendők indítványoztatott. A kormány hatalmas pártja a Schottenthör előtti házban feltűnő minoritásra apadott; s a magyar országgyűlés összehívása, melynek huzása-halasztása megbocsáthatatlan mulasztásnak nyilvánítottatott, egy a házban, mint az osztrák független sajtó által szorgalmaztatik.

Megtanultuk ebből, hogy a kormány igen sokat vesztett régi nimbuszából s a lajhántuli nézetek egészen, a mi felfogásunkhoz közeledtek, miszerint a Felség a pártok felé áll, s nem egy sorban a kormányval, mely maga is csak párt.

S imé, a mi csekély nézetünk és politikai tapintó érzékünk szerint, Deák husvéti nyilatkozata nem is egyéb, mint a maga idejében tett főbebezés a magyar királyhoz, ki a pártok felé áll, s a magyar nemzet loyális bizalmát birodalma érdekében bizonyára jobban fogja méltányolni.

A hivatalos takarékoságról.

Balhásfalva, máj. 10.

Ha lakásom nincs is Küküllőmegyében, de miután ott is van egy kisdéd birtokom, kevés idővel ezelőtt fel voltam szőlőva, egy a tisztségűtölet kezeltetett körlevél útján, hogy miután a birodalmi gyűlés az Erdély költségére szánt összegből egy bizonyos összeget levont vagy levonand, így a királyi kormányzások nem csak Küküllőmegyét, hanem Erdélynek nem kis részét érdeklő parajdfehérvári útvonala, a hidak építésére pénzt nem rendelhetvén, ezennel rendel, hogy a megye tisztsége igyekezzék a megyében levő birtokosoktól a szükséges fakat önkéntes adakozás útján egybe szerezni.

Ezen körlevél valóban érthetetlen, mert az erdélyi költségvetés még a birodalmi gyűlésben nem is tárgyalatott, s így hivatalosan nem is lehet tudni, hogy a kért összegből le fognak-e huzni, mert hogy a bizottmány azt tette, abból még nem

következik, hogy a birodalmi gyűlés is követni fogja amannak példáját. De ha az egész kért összeget nem is fogja megszavazni, úgy minden bizonyonyára nem azon czélból teszi, hogy Erdélyben, a hol eddig is oly kisdéd összegeket fordítottak az út csináltatására és folyók szabályozására, ezentul még kevesebbet szárhassanak, s így az ugyis elszegényedett országot évről évre még yengébbé tegyék, az által, hogy a birodalmi utakon kívül a többi építendők nem csak hogy elmaradjanak, de még a meglevőket is elhanyagolják reafordítandó költség hiányában, s az által az utak oly karba fognak jutni, miszerint az eddigi csekély belkereskedés is meg fog szűnni, hanem minden bizonyonyára azon czélból teendő a birodalmi gyűlés, hogy ölesőbb közigazgatással igyekezzék Erdélyt maga magát kormányozni, s ha ez lesz czélja, úgy szándéka igen is üdvös.

Két példát kívánok előhozni az illetekekről, melyek a közigazgatás költséges voltát eléggé hebizonyítják, egy szolgabírónak havonkénti utiköltsége és napidija felmegyen 40-től 80 forintig, mert ugyanis feltéve, hogy a szolgabíró Alvinczen lakik és egy hivatalos ügybe Sugágyra kell mennie, mely ugyanazon egy járásban fekszik, fel fog számítani menet és jövetre két napot, egyet ott mulatva, tenni fog a napibére 6 forintot, Alvincz Sugágytól 3/4 mértföldre levén, egy mértföldért 1 frt 14 krt fizetnek, azaz: 3 frt 99 krt, vissza újra annyit s így összesen ezen egy tárgyalás, melyek többnyire nagyon csekély értékek, mégis 13 frt 98 krba kerülne. Másodszor feltéve, hogy egy jelenlegi főispáni helyettes a birodalmi gyűlésnek is tagja, egy évi fizetése felmegyen 6,100 frtra, ámbár kormányzása alá bízott megyében egész éven át egy néhány napot tölt, mert ugyanis kap 2,000 frt fizetést, 1,000 forint kegyelem pénzt, 900 frt asztal, 200 frt utazási pénzt, 150 frt irodára és 100 frt egy legényre, összesen 3,850 frtot, miután legalább öt hóig tart az országgyűlés, egy napra kap 5 frtot, s így az öt hóra 750 frtot, a birodalmi gyűlés is annyit eltart, a 10 forint 1,500 frt, e szerint az egész összeg lesz 6,100 frt.

Jelenben meghagyatott a szolgabíráknak, hogy többé ne számítsanak oly nagy összegeket fel, melyet a kormány az által akar elérni, hogy ritkábban utazzák meg járásait, ha pedig kevesebbet fognak azoknak falvait megvizsgálni és kisebb nemű ügyeket még ritkábban igazítandják el a helyszínen, egy az a közigazgatás rováására fog történni; nem volna-e helyesebb éppen ellenkezőleg rendelni, de napibér és fogatok felszámítás helyett évenként egy meghatározott összeget határozni.

Ilyenek s még más hasonló tárgyakban kelletnék azon lehuzandó 400,000 frtot megkimélni.

Cz. Zs. aszszonyságnak Konstantinápolyba.

Örvendek, ha soraim meglegedve s jó egészségben találnak, a mivel én nem dicselkedhetem; a testi gyöngeség a szellemi erőket is zibbasztja; mindent fekete fátyolon látunk keresztül s bámuljunk: hogy lehet ember, kinek rózsaszín kedve van. Az igaz minden embernek van egy kedvenc eszméje, mi őt élte; megvan-e még náked fürkésző vágyad a magnetismus terén?

Képzeld, én a nevelési eszmék tömkelegéből megtalálva az ariadné fonalat, bifelé járok, vagy jobban mondva: annyi ellentmondást látok a magam eszméje, s az előgördülő akadályok közt, hogy legjobbnak találom hallgatni. Elmenteled öta évenként lejjebb szállva, országosan elmondhatjuk: hogy nagyon szegények vagyunk, éppen most van a tetőpontja annak, hogy mindenki állását erőltetett kiadásokkal kívánja nagyobbítani; mindenki fejlebb néz, irigyi a nagyobb móddal bírók sorsát s nem válogatja az eszközöket, miket a főbebezés és önzés ezéjainak elérésére használ. Ha egyesekkel külön-külön beszélés, mind értelmesen, okosan gondolkodnak; de mihelyt a csalfa büszkeség felébred bennök, elvesztik fejüket, s ilyenkor méltán mondhatjuk, űram ne vigy a kísértetbe!

S itt vagyok aztán bátor azon kérdést tenni, hol van az anyai, hol van az atyai szeretet; mert részről jónak csak azt a szeretetet látom; a melynek védsége alatt szellemi s anyagi értelemben gyarapodik a gyermek s jövője neveléséhez képest biztosítottatik. Azt, hogy az édes apja kiszerezte a táplálékot s ruházatot számára; azt, hogy édes anyja jól betakargatta, táplálgatta: ezt még mind nem nézem szeretetnek; ez ösztön, mit a természet oly erősen oltott belénk, miként egy állat is pontosan teljesíti azt.

A szeretet az ömegetagadással kezdődik; a kölcsönösség láncszemei tartják össze a világot, s a kik neki mennek szétépténi azt, jaj azoknak. Mindenben lehet újítani; de a családi élet formáit meg kell tartani miképp azt ránk hagyák ősünk. A magunk megetagadása gyermekeink érdekében, ez az irány, mit követni kell, s akkor méltán várhatjuk, hogy szeretve, s főképp tisztelve legyünk általuk. De megengedj, hogy újból kérdeim ezen tárgyat, mit bevégezni úgy sem lehet, s mégis annyit még mondanom kell, hogy az újabb iskolák adatai, mind fiak mind leányokra nézve, a jelen viszonyoknak megkivántató irányt adni a nevelésben párhuzamosan vezetvén a munkásságot a tudományossággal, a mi jelenleg van, nem felel meg a viszonyoknak. Egyébiránt nem csak honunkban látom én az embert elferdítve a felszeg nevelés által; a mesterkéltség mindenütt homlok-egyenest áll szemben a természettel, s bármily sebeket ejt emennek megbosszúsulása makacsul ragaszkodik az előítéletek alkotta formákhoz, s a folytonos élvhajzásból ki-bontakozni nem képesek.

Az anyagiság mostani fénykora a szellem hanyatlásának előestéjeként tűnik fel; de jaj azon kornak, hol a tudás szövetke a hitével egyesülten nem világít. Egy szép fogat, egy szép ruha stb. stb. elfeledt-ti még a jobbakkal is övéik jövőjét; mert eszmék ziláltságában biztosítani vélik csillogásukkal azoknak sorsát; s nem emelkednek annak megdölgéséig, hogy a pipere-asztalnál fölnevelt, elkényeztetett, de tudásban szegény, jellemben gyöngye gyermek, azon uton, hol ő fényben rohogtak, ott ő késébeesve sorsát átkozva, gyalog s az elkopott pipere foszlányaiban járand utánok. Újból kérdeim, mi az a mai világ dívatos anyai s apai szeretete gyermekeik iránt? Tisztelet a kivételeknek, tudom, hogy tán igen őszinte vagyok, s kellemetlen dolgokat feszegetek; de honunk keserves állását látva, bámulok a nem hallókon és nem látókon, s el mérem mondani, hogy nagyon is a valóság mögött maradtam. Szótárunk szükiben van azon szavaknak, melyek eléggé kifejeznek érzelmeimet, miket nemzetem hanyatlása miatt elfojtani nem bírok. Egy kis jól alkalmazott filozófiát kívánék családi életünkbe. A szívóóság az ész uralma által vezetve paradicsommal tehető a földet, melyet most az erőlködés, mesterkéltség s többnek tetszeni akarás siralomvölgygyé törpít. Ugyan mondjátok meg, hiszel-e emberbarátodnak? Hiszel-e férj-nőnek, s nő férjnek, anya gyermeknek? Magas politikát üztök családok körében, felforgatjátok házatok szent tűzhelyét, melynek melege kelle-ne, hogy védjen az élet hidege-ellen; feláldoztatok a békét magatok közt a társadalmi félszeregeknek; magatok bonyolított helyzeteket, szaporítjátok terheiteket; s nem vesztitek észre, hogy ön-magatok által teremtett rabok, a szokás rabjai vagyok. A szabadságot, e drága kincset, előbb ön-magunkban kell megérlelni, hogy aztán külsőleg is fennállhasson; az Ur, midőn teremté az embert ész-szel ruházta fel azt, hogy minden fölött uralkodjék, s im azon ember, kinek minden engedelmessé- kedik e földön s gondolatának az egész mindenség tárva van, ez az ember panaszol, mert nem tud maga felett uralkodni; mert nem bír fölülmelkedni a köznapiságon, s reszket, ha szomezéjára meglátja kopott ruháját és szegényes ebédjét. Ime itt van gyermekeitek iránti egyik szent kötelességek. A cifra fodrozat és csipkés bábustodás helyett párosítsuk az izlést egyszerűséggel, a csinoságot ta-

karékossággal. Szerényesség, eszélyesség, háziasság a mindenk fölött erkölcsösség az, a mire szükségünk van.

Főleg pedig neveljünk előbb valódi embert gyermekünkben, a ki az élet bármely fordulatában talpon maradjon, s szembe nézvén a bajokkal képes legyen az élet tusát legyőzni. Ekkor aztán — ha úgy tetszik — öltöztessék biborba vagy daróczba, s minden helyzetben kötelességének megfelelően tudand. Ezért kellene nevelésünkbe oly tanárok és nevelők, a kik tudják: mi az élet, a pénz és idő s főképp a vallásosság és erkölcsiség.

Ugy hallom, hogy meglátogatsz bennünket a nyáron; hozz sok jó és szép gondolatokat magaddal; áldjon meg a Mindenható addig is.

Kolozsvárt, május 17. 1865.

barátnéd S. M...né.

Hazai intéze tek

Az erdélyi muzeum részére folyó évi ápril havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek s kéziratok: A londoni kir. tudóstársaságtól Philosophical Transactions 1863. 1 kötet. s Broedings 4 füzet. — Az Institut Imp. de France-tól Mémoires I. série Tom. VI. 1860. — A bajor kir. tud. akademiától Sitzungsberichte 1864. II. Bd. 3. 4. Heft. — Révész Imrétől Egyetemes egyháztörténelem I. füz. Debreczen, 1865. — Ignác Károlytól Joh. Calvini Institutio Christiana. Genevae, 1585. — Vajda Viktoról, Mexicói rejtelmek, Aimard után francz. ford. Debreczen, 1865. — Sóváradi Bíró Miklóstól 7 kötet. — Halmágyi Sándortól 3 kötet. könyv. — Gr. Mikó Imre ő exclától 1 eredeti oklevél. — Csik-Taploczai Sándor Jánostól egy magyar és 3 török eredeti oklevél. — Torma Károlytól 6 eredeti oklevél. — Csiki Mózesstől egy 1453-diki pápai bulla.

II. Régiségek és érmek: Himmelstein Mórtól egy sárgarézből való zománcoz kis házi oltár. — Ifj. Régeni Györgytől 3 ezüst 1 réz. — Somodi Péterstől 20 ezüst. — Kiss Mórtól 1 ezüst pénz. — Gr. Mikó Imrétől 1 puska és 1 régi óra. — B. Splényi Antaltól 1 Pánádon talált bronz fej-sze, 12 ezüst 2 réz, — vásárlás utján 10 arany 18 ezüst pénz.

III. Természeti tárgyak: Szabó Károlytól 1 cricetus frument. nő. — Vélics Sámuelstől 1 ardea purpurea him. — B. Orbán Balázstól 1 ardea nycticorax him. — Pánczél Joachimtól 1 strya bubó és 1 colymbus glacialis. — Osztián Gerőstől 1 otis tarda him. — Král Sándortól 1 gallinula pygmaea him. — B. Splényi Sámuelné 1 korcs tyúktojás. — Haller Rezsőtől 1 tropidonatus natrix. — Ifj. Knöpfler Károlytól 20 darab phryganea lárvatok. — Paget Jánostól 9 db tengeri állat, 1 csigakövület, 10 rovarok, 105 carton boncolatokkal, 109 carton mikrophographiai boncolatlépekkel, 5363 tengeri, szárazföldi és édesvízi csiga és kagyló. — A muzeum saját praeparátorától gyűjtve 4 vércsetojás, 1 triton cinereus, 1 hyla arborea, 1 anguis fragilis, 8 phryganea tok, 2 nepa cinerea. — Csere utján jött 1 meles taxus him. — Vásároltatott 1 scolopax rusticola him, 1 ugyanaz nő, 1 tetrao bonosia nő, 3 stryx brachyotus tojás.

Közli

Finály Henrik,
titkár.

Szent-Ilona szigetére lett száműzetésének jogos volta ellen sokan felhozának, csak annyit mondunk, hogy a mi lelkiismeretünk még nem finomodott és nem gyöngédült el olyan rendkívül, hogy ebben a részben a legkevésbé is érzékeny legyünk. Semmin sem esodálkozunk Bonapartéval inkább, mint azon a szerencsétlenségben, melylyel ő a népjob védelmét magára nézve igényelte. Hogy egy ember, a ki ezt a jogot nyíltan kigunyolta, ennek védelmét kereshette; hogy a világ elnyomója ennek rokonszenvét igényelhette, és hogy ez az igényelés védőkre találhatott: ezek olyan dolgok, a melyeket ennek a rendkívüli időnek rendkívüli eseményei közé kell beszámítani, betudni. Valósággal az emberi nemzet szánuakozásra méltó állapotban van. Lábbal lehet tapodni, ki lehet fosztani; túl lehet, mint akármely igavonó állatot, terhelni, a kapzságnak, szemtelenségnek és kardnak szakmányává lehet tenni; aztán neki nem szabad, hogy elnyomóinak avagy csak egy hajók szálát is megörbítse, nem szabad, hogy almaikat háborgassa, ha csak nem talál a népjobban egy fejezetet avagy paragrafust, mely ezt a durva bánásmódot a kiváltságos... gonosztevőkkel szembe igazolja. A mi bennünket illet, örvendenék rajta, ha minden zsarnokot, legyen az akár bitoló, akár örökös fejedelem, a világtergenek egy magános sziklához lekötve látnánk. A ki világos és kétségtelen bizonyosságot ad a fölül, hogy kész és komolyan el van tőkélve arra, hogy a világot vágószinné változtassa és minden akaratot, a mely az övének ellene van, lesujtson, az olyan embert kalitkába kellene zárni, mint egy vadállatot; s az emberiségétől azt kívánni, hogy ellene az irott törvények s jogi utak és minták szerint járjon el, mint a hogy eljárna egy magános emberrel szembe a törvény-szolgáltatás békés útján, csak olyan eszé-lyes dolog lenne, mint egy embertől, a ki a meggyilkoltatás fenyegető veszélyében forog, azt ki-

Különfélék.

— Kolozsvár város közigazgatási tanácsa közreadja a hivatalos számadási kivonatát a városra múlt évben kirott közmunkaerő alkalmazásának eredményéről. E szerint rendelkezés alatt állott 7,148 gyalog- és 1,924 szekeres napszám, 3,400 fűt s 10 kr pénzösszeg a napszámok megváltásából, felhasználta a Szamos medre takarításához, köz-útak meghordásához, kövezésekhez, köhalom hordáshoz stb. 124 gyalog- és 743 igás napszámot, költöttek 2,451 fűt 17 krt, mely összeggel 4,500 öl területen takarították a Szamosot, 4,245 öl utat hordították meg és 1,454 1/2 ölét köveltek ki; a mi a munka fogyasztáshoz elég szép eredmény. Maradott tehát a város rendelkezése alatt 160 porond halom, 7,024 tenyeres és 1,181 igás napszám, 1,248 fűt, 83 kr pénz. Hogy már ezen erővel most a tavaszi munkaszünet alatt miért nem dolgoztatnak, hogy p. o. a Széchenyi-téren miért nézik csonkán az utat és nem kötik össze a sétatérrel egészen a Széchenyi-tér? Ez az, a mit mi nem értünk a ta-valy véghezvitt szép munkálatok után, melyeknek szép eredménye nagyrészen kockázattá van az által, hogy a félig kirakott utat már a sár és víz rendre kezdi aláásní és pusztítani. Jó volna, ha a t. közigazgatási tanács a fenmaradt tisz erővel és összeggel legalább annyit eszközölne e szavaszon, hogy az út kövellést a sétatérig végrehajtsa, a mi annál kívánatosabb volna, mert ezen utcasor lakói már megígérték a t. tanácsnak a házak előtti járdák megkésztítésére való költséget, s addig a járdakésztítéshez fogni nem lehet, míg az utca lekövelve nincsen. E szerint e tér lakói jóakaratauk és áldozatkészségük dacára járdához nem juthatva, sárban, porban járni kénytelenek.

— Lapunk egyik többi cikkéről, melyben említve volt, hogy a bor accisának emelése miatt a fogyasztás a sürre fordult; a következő észrevételeket küldötték be hozzánk: „A városi sörház haszonbérletje nem azért hozatott Steinbruchból több száz hordó sört, mintha nem győzné a bor accisa miatt elegendő sört termelni, hanem azért, mert a múlt 1864-ik június, július, augusztus és szeptember hónapjaiban elszakadván a nagy Szamoson anyagát, a város hosszában nyuló csatorna porondig lepadott, és a sörház abból vizelő kútja is az utolsó cseppig kiszáradott. Ebből nagy baj következett, mert a sör-szaladot éppen az említett idő-folytán kellett volna készíteni, mi naponta több száz akó szamosvizet vesz igénybe. A különben közel levő nagy Szamos pedig mersze költözött volt a sörháztól, mert partja meredése miatt szekérral celszerűen csak az ugnevezett dézmacsúr táján volt megközelíthető. Tehát a vízborlás feles költséget kívánt. Ennek pedig fedeztetésére kedvező kiállítás sehogyszem mutatkozott. Annál fogva valamint a szaladkésztés úgy az egész serházi üzlet a fenn jelelt hónapokban pangásban áll. A víz megjöttével csak kitelhetőleg történhetvén a szaladkésztés, az előállított csekély készlet hamar elfogyott, és a főzést félbeszakasztással fenyegette. Kész szaladot kapni nem oly könnyű dolog! A sörház haszonbérletje kényszerítve lön e bajon seggendő Nagyváradra rándolni; azonban csarnokából is kifogyván a sör, azt is be kellett szereznie. És vajlon honnét remélhetett kielégítőbbet, mint éppen Steinbruchból? melyet még a helybeli termeléssel is össze lehetene hasonlítani. De Steinbruchól még sem fog több sör érkezni, melynek öt vedres hordócskáján profitál a haszonbérlet 2 osztr. fűt vesz.

— És vajlon mit fog valaki mondani, ha megtudja, hogy N.-Szebenben, Orláton, Sz.-Régenben, Maros-Vásárhelytől, Tordán s Tövisen a bor accisse nincs felcsigázva, mégis aránylag több sör fogy el éven-kint, mint Kolozsvárt? Aligha nem találndja igazoltnak azon általános panaszt, hogy minden kitűnő termelési szorgalmunk és ügyességünk mellett is üresek a szőlőgazdák pinczéi. De a sörtermelés Kolozsvárt eddigelé még sem juthatván azon jövedelmező pontra, melyen azt a felülleges szemléltő képzeleli.

— A mint tudva van Szászvároson még 1647-ben I. Rákoczi György fejedelem egy emeletes épületet s telket ajándékozott a reformátusoknak iskolául. E telekre az iskolai előljáróság az Apafi fejedelem által ajándékozott sebeshelyi tized jövedelméből, s ezt kiegészítő hazafias adakozásokból, egy szép új emeletes iskolát építtetett, s a jelen évben alapulása után éppen két század mul-va be is végezte. Az iskola előljárósága május hó 29-dikére ünnepet rendezett a reformátusok e jeles gymnasiumának megnyitására. 29-kén isteni tisztelet fog tartani, az iskola tanoncainak minden osztálya saját zászlója alatt fog megjelenni s dícséreteket éneklend. Ezután az iskolai zenekar énekel, mire Pap István első pap mond hálaimát, utána énekel, és másodpap Dáné István hitszónoklata, s a zenekar éneke után Szabó György igazgató tanár szónoklata következend. Az istentisztelet végét tarackok durrogása hirdetendi, mire a helybeli hangszokozkednek játszani. A diszebed a Széchenyi vendéglő termében lesz rendezve sat.

Mialatt egy vallásos hi-felekezeti a magyar fejedelmek és ösök szép alapítványának, az utódok buzgalma és kegyelete általi megtartásának, sőt emelésének örömmünnepet illni készült, azalatt rajongó fiatalok, kiket azon iskola táplál emléjén — ha nem esal értesülésünk — hűtelentül az anyához, ki bár más hitfelekezettől, s más nemzetű, őket gyermekei gyanánt ápolja s neveli; lázzadozó demonstratioval invectivákat szórnak azon nemzetiségre, melynek köszönhetik azt is, hogy azon vidéken szellemi képződéshez juthatnak. A botránkozott eseményt egy névtelen levél adván tudunkra, nem felelhetünk a közlöttek valóságáról, s épp ezért az ott május 14-kén a nem református tanoncok által történtnek állított magyar-nemzet-ellenes demonstratio részleteit nem is közölhetjük egyelőre.

* Kérélem: Alóliit egész tisztelettel kérem fel mindazon hazai íróinkat, kik a jövő 1866. évi „kolozsvári nagy naptár“-t dolgozataikkal kívánják megtszítelni, sziveskedjenek a kéziratokat legkésőbb a jövő hó 24-ég beküldeni hozzám, hogy elég idején tájékozhasam magamat. Kolozsvárt, 1865. máj. 21-én. K. Papp Miklós.

* A „P. N.“ dézsi levelezője írja, hogy a kormány által utalványozott 80,000 fűtből vásárolt gabonából a megyére 4,000 véka esett, de miután a kiosztás előtt csak néhány nappal értesültek az illetők a feltételekről, mely szerint egy erdélyi kis vékának ára 1 fűt 24 kr, s már novemberben be kell fizetni, sokan vonakodtak elfogadni minden szükségök mellett is, miután a dézsi piacon jelenleg egy fűton is lehet töröküzat venni.

* A pesti kereskedelmi körökben nagy sensatiót csinált volt, hogy Fröhlich Frigyes egészen váratlanul visszalépett a földhitelintézet igazgatásától. Most utólagosan azon hirt veszszük, hogy Fröhlich ur ellen legközelebből eső d jelentetett be-

szerezte ő vala; s az ő panaszeit, bármily bango-sak és keservesek legyenek is, elnyomják azok a sóhajások és átkok, a melyek minden felőlől, a hol ő csak járt, füleinkbe tödülnek. Nincsenek könyeink a megbuktott nagyság számára, ha ez a nagyság büntényekre volt alapítva s csúszak és bitszeges által felépítve. Azok számára tartjuk fel, a kiknek romlásán ez a nagyság felépült. Megtartjuk rokonszenvünket nemünk számára, az emberi természet számára annak szerényebb alakjaiban, a minők az eszégényedett földműves, a gyermekeitől megfosztott anya, a meggyalázott szűz; sőt elég romlottak vagyunk örvendeni azon, hogy van az Oceanban egy olyan fogház, a melyben az ilyen nyomoruságok szerzőjét biztosan el lehet helyezni. Bonaparte története előttünk sokkal komolyabb, a gonoszított, melyekért ellene az emberiség és a szabadság vádat emelnek sokkal égetőbbek, mintsem megengedjék nekünk, hogy a szent ilonai sir-nál az érzékeny szerepét játszdjunk. Ezt arra a megfinomodott korszakra bizzuk, a melyben élünk; s ezt azzal a reménnyel tesszük, hogy jöni fog, jövőben van egy kor, a mely nem lesz ilyen szél-gyöngéd idegzett, hanem magasztosabb és komolyabb érzéssel s mélyebb rokonszenvel leend el-telve az egész emberi nemzet iránt. S ha netalán e szerény lapjaink akkor élni fognak, rendületlen hittel hiszszük, hogy az a leplezetlen és erős nehez-telés, melylyel a mi elnyomott és bántalmazott termézetünk ügyében védő szót folytatunk, nem a boszu érzetének avagy a szív keménységének fog tulajdonítodni. (Folytatjuk.)

Sajóhíza. Lapunk 58-dik számában a Bonaparte Napoleon életéről írt „Észrevételek“ első hasábjának második sorában érzelmi nagyság helyett értelmi nagyság olvasandó.

TÁRCSA.

ESZREVÉTELEK

Bonaparte Napoleon élete és jelleme felől.
Channing (olv. Csenning) E. W. után angolból.

(Folytatás.)

Két körülmény folyt be sokat arra, hogy azt a szoros erkölcsi rosszalást, a melynek Bonapartera nehezülni kellett volna, lefegyverezze avagy gyengítse, a melyeket mi ennél fogva megemléstére méltóknak tartunk. Értjük egyfelől azt az állítólagos igazságtalanságot, melyet ő Sz.-Ilona szigetére szenvedett, másfelől pedig azt a méltatlan felhasználást, a hogy a szövetséges hatalmak a Napoleon elleni győzedelmüket felhasználták. A mi elsőben is azt az állítólagos igazságtalanságot illeti, a melynek ő Szent-Ilona szigetére kitéve volt, ez olyan rokonszen- vet ébresztett fel az ő részére, a mely büntényeire fátyolt vetett. Nem akarjuk elvitatni, hogy Bonaparte ellen igazolhatatlan szigorú követtek el, mivel-hogy az szükségleten volt. Ugy tartjuk, nem volt igen szép az angol kormánytól egy ingerlekeny fogolyt azzal kinezni, hogy megvonja tőle azt a címet, melyet ez hosszason viselt. Ugy vélekedünk, hogy nem csak a vallás és az emberiség, hanem az önmagunk iránti tisztelet is tiltja, hogy egy legyőzött ellenségnek, habár legkisebb ok nélkül való fájdalmat és szenvedést is okozunk. Azonban az igazat megvallva nagy gyengeség lennőtőlünk, ha azok az erkölcsi ítéletek és érzelmek, melyeket a Napoleon pályafutása lelkünkben elé kellett hogy idézzen, ama szenvedések iránti rokonszenynek adnának helyet, a melyekkel ez a pályafutás bevég-ződött. Ama kételkedéseket illetőleg, melyeket az ő

Ez volt tehát oka a visszalépésnek. Pesten mindenki nagy részvételt viseltek.

* Vulcano József szerkesztése mellett Pesten „Familia” című új oláh szépirodalmi lap fog megindulni. A mutatvány szám igen csinos a érdekes tartalom.

* A „Debatte” ürvendeve jelenti azt a biztos forrásból merített tudomást, hogy „azokat” az újabb időbeli törekvéseket, melyek szerint a katonai törvényszékeknek Magyarországon való megszüntetéséhez mélyen ható octroyálásokat költötte volna, a Felsőe nagylelkű szándokai meghiusították.

* Kubinyi Ágoston úngaról ürvendeve írják a lapok, hogy „jól kiérdemelt nyugalomba” helyeztetett. Dehüssét pridem. A muzeum igazgatóságára, mint írják nem fog pályázat nyitni, hanem „ideiglenes” kinevezés útján fog betölteni. S ha híreink alaposak, az illetékes körökben legtöbbször forog szóban Xántus neve.

* Lincoln irományai közt egy csomó levél találtatott. A csomagra Lincoln saját kezével e szavak voltak jegyezve: „Assassination Letters” (orgyilkosságról szóló levelek.) Vannak közöttük olyanok, melyekben halállal fenyegettek; meg vannak olyanok is, melyek élete ellen szötte cselekről tudósítják és vigyázatra intik őt.

* Philadelphia várost fel akarták gyújtani a secessionisták. A koholt terv következésként lőn felfedezve; Washingtonban néhány nap előtt két gyanús kinézésű egyén vonta magára egy rendőr figyelmét. A rendőr vigyázva követte a halálátu vendégeket, kik észrevévé a rendőr öltözködését, hirtelen megfordultak, s egyikük pisztolyt sűtt a rendőr mellé. A golyó szerencsére egy csomó irásban akadott meg, és a redőrn pillanatnyi elkabuláson kívül nem esett semmi sérülés. A két jó madár tovább illant, de egy levelet hullattak el, melyben Philadelphia felgyújtásának terve részletesen le volt írva.

* London 3,000,000 lakos után rendőrségre 11,390,400 frankot ad ki; Páris 1,700,000 lélekkel 11,930,134 frankot, Pétervár 530,000 lélekkel 6,400,000 frankot igényel 1934 rendőrszemély fenntartására. Ezzelfogva Szt-Pétervárott 274 lakosra jut egy rendőrkatonára.

* Csokonai V. Mihály fuvoláját, — melyen a költő, bizalmas baráti körben oly gyakran hallata „Csikbőrös kulaes”-a dallamát, — jelenlegi birtokosa, a debreczeni főiskola régiséggyűjteménytárában akarja, mint legilletékes helyre, beadni. E fuvolának mostani birtokosa, t. Dömsödi Károly ur, kinek birtokába e hangszer is így került: Az 1802-dik évi nagy tüzvészkor Csokonaiék háza is lángok martalékává válván, kismesterkezén lakó Pándy János (a fuvola mostani birtokosának anyai részről volt nagyatya) házána a leégett költőnek s anyjának lakást ajánlott, kik is két évig lakván Pándy Jánosnál, midőn tőle távoznak, a költő, fuvoláját hagyá emlékül a vendéglátó házi ur fiának, Lajos és Károlynak. Utóbbi, halála előtt pár évvel, mint becses ereklyét, nagybátyjai ajándokot, hagyta azt mostani birtokosára. — Nagyon helyesen teszik azok, kik ily érdekes tárgyakkal bírnak, ha azokat közintézeteknek gondviselése alá helyezik, hol a feledéstől és az enyészettől is inkább megóvhatók, mint egyesek birtokában.

* Figyelmeztetjük olvasóink közül mind azokat, kik a régi és érdekes hazai nyomtatványokat gyűjtik a következő munkákra, melyek együtt most jutányos áron szerzethetők meg:

1) Decretum. Opus Tripartium. Iuris consuetudinarij incliti Regni Hungariae per D. Stephanum de Verbótz etc. congestum, & voluntate Sereniss Regis Wladislai, ex consensu Regnicolarum publice editum, ac confirmatum. Anno Dom. 1514. Nunc vero inpraesens Colosvarini in Officina Casparis Helti. Anno Domini 1572. (4-ed rétt.)

2) Decretum Iuris consuetudinarij Incliti Regni Hungariae & Transilvaniae. Az az, Magyar és Erdélyországnak Törvény könyve. Verbóci Istvan által Iratot, 1514 Ezen. Mostan Deakul és Magyarul, Egy hasznos Regesromal egyetemben nyobban ki boczatot Gratia & Priviligio Debrecebenben, Nyomtatta Lipsiai Pál, 1611. (4-ed rétt.)

3) Komáromi Csipkés György. Az keresztény isteni tudományok — rövid summája. Irta. Wollebius János. Ford. Comaromi Csipkés György nyomtatottatott Ultrajectomban 1653. (kis 16-od rétt.)

4) Temető Kert. melyben Egynehány Halotti alkalmatossággal való Praedikatio. vadnak; melyeket irt és praedikáltot különkülön helyeken Selyei Balog Istvan, mostan Fehérvárot egyik Udvari Praedikator. Job. 11. v. 23. Feltámad a te Atyádfia. Varadon nyomtatta Szenci K. Abraham MD.C.LV. (kis 8-ad)

5) Siralmas szarandoki járásból, csak nem régen haza érkezett Malach Doctornak; Nehai napkor el hagyott s Kiesinsyegében vele együtt oskolaztatott, Melach tudos Barátjával való Pajrtardi Szo Beszede. Melyben, fejhajtogatásával sápit azon; hogy az ő tülle o időben elbusuzot fényes hirt viselő szives Jonathánnya; csekély elmét kezdet viselni; egy Calvinistának, a Nagypenteki ostorozás felül való Castigalásában. Nyomtatottatott 1659-ben. (Kis 8-ad)

6) Pápiaság Ujsaga, az az, Oly munka, melyben Pápiaságnak, mind tudományok mellett

vall; mind egyházi rendének mellyekhez halgat; mind ceremonianak, szokásinak s rendtartásának, mellyeket gyakorol, igaz régiségtől tres, minapi újságra, az magok írásból, tanubizonyosságól és Authoriból, megautogattatik világonosan. Comaromi C. György. S. I. M. D. E. D. P. által. Colosvaratt Veres Egyházi Szentiel Mihály által. (1671-ben jelent meg.)

7) Kegyességnek Nagy Titka. A menybeli amaz Három Tanubizonyosságoknak, Atyának, Fiának, Szentléleknek Egy örök Istenségéről, melyet azon jó Istenének dicsőségére, annak szent segédelmé által, és tisztia szent igéjéből, rövid kérdésekben és feleletekben foglalva, csekélyen és egyült gyű képpen kibocsátott B. J. H. I. Kolozsvárott Némethi Mihály által. M. DC. LXXXVI. (kis 8-ad)

8) Margitai Péter. Az Isten Törvényének az az Sz. Irás szerint való magyarázattya. — Debrecebenben nyomtatta Lipsiai Pál. 1617.

Vége egy teljes példány a Budai Ferencz „Polgari lexicon” című munkájából 3 kötetben. Bővebb értesítést nyerhetoi felőlük Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárott.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, május 18. A „N. fr. Presse” írja: „A Róma és Olaszország közt folyamatban levő alkudozások, kezdik az itteni kormány figyelmét kiválolag igénybe venni. Ugy látszik, mintha „drága” római követésügnak úgy járt volna a legközelebbi alkudozásokkal, mint nem kevésbé drága párisi követésügnak Párisban, a szeptemberi egyezményvel. Az esemény által meg hagyták magukat lepetni s azután utólagosan igyekeztek az elhanyagolást diplomatai jelentésekkel kimenteni. Azonban ugy látszik, hogy minden diplomatai gyengítő tudósítás daczára utólagosan mégis kiderült, miszerint a pápa és Victor Emanuel „tisztán egyházi” alkudozásai még sem hagyják egészen illetlenül Austria politikai érdekeit, mint a „Wien. Abendpost” a minap állítja, s ugy halljuk, hogy itteni kormánykörökben homolyan foglalkoznak azon kérdéssel, miszerint Bach b. követet haza kellene bini, hogy személyesen adjon tudósítást s felvilágosítást Bécsben a római dolgokról.”

Angolország. London, május 17. Tudósítások Washingtonból május 5-ről. New-Yorkból május 6-ról. Az amerikai kormány nemcsak Jefferson Dawis, hanem Thompson, Harry, Clay, Tucker, Sander s a déli confederatio kormány tagjainak befogatására díjakat tűzött ki. A canadai kormányhoz hivatalos követelést küldött a washingtoni kormány, hogy a canadai területen tartózkodó confederált főnököket rögtön kiadja. Washington, Baltimore és New-York városokban toborzó hivatalok állítottak a Mexicoba küldendő expeditionalis csapatok szervezésére.

Franciaország. Páris, május 17. Cassini, az olasz követkamara elnöke Ö Szentsége kívánatára tegnap Rómába érkezett. Megvalósul, hogy Sicilia mellett egy olasz hajórajt vannak össze, Napoleon császár üdvözlésére. A császár valószínűleg Spanyolországba fog a császárnéval utazni, augusztus hóban.

Páris, május 18. Napoleon herceg Ajaccio-ban tartott beszédében az európai kérdések megoldásáról szolt. Említé I. Napoleon mondatát, hogy a császári kormány ezélja a democratia szabadságot kifejleszteni, s ugy hiszi, hogy a kérdések megoldása a szabadelvű népek közös szövetségétől függ, a pápa világi uralmának megszűnése mellett, valamint a szövetség által Amerikával, a sajtószabadság, szabad egyesülési jog, a parlamentek jogainak kiterjesztése, s a teljesen szervezett democratia segélyével. — A kormány javaslatát tárgyaló bizottmány az államerdők eladása helyett más pénzforrást ajánl a közmunkák befejezésére szükséges alapok beszerzésében. Élesen rosolja Maria Luiza császárné eljárását s hozzá teszi, hogy a szövetség Austriával soha sem képezendi Franciaország politikáját. Persigny röpiutat adand ki a római kérdérről. A „Progres de Lyon” jelenti, Lamarmora titkos küldetésében, incognito Rómában járt. Kuza herceg helyett a Moldva-Oláh diploma Negri váratik ide, mihelyt a kolostor ügyben forgó alkudozások Konstantinápolyban befejeztettek.

Olaszország. Turin, május 12. A „Köln. Ztg.” levelezője ugy hallja, hogy a cselekvési párt, a kormány és Róma közötti alkudozások által felingereltetve félre tenni szándékozik minden tekintet a kormány irányában. Nem csak kibívó tüntetésekről bes élnek, melyeket Mazzini készít elő, a velencei határoknak még ezen hónap vége előtt törtéendő fegyveres átlépésére nézve, hanem arról is, hogy Garibaldi átjönni szándékozik Caprerából, s erélyes fellépésre bátorítani. — A király elutasása előtt aláírta a kölcsönre vonatkozó törvényt. Vegezi Rómába visszantartában Florenz felé menend, s ott átveszi végleges utasításait a királytól. Egyébiránt aligha el fog utazni az ünnepelelőtt. Római tudósítások szerint Vegezi számára a Strada Fratinnában szállást béreltek ki, s visszaérkezését mindennap várják. — A „Corr. di Róma” Napoleon császárnak az algiriakhoz intézett kiáltványát annak zárszavai miatt megdicséri. A nevezett lap III. Napoleon ezen nyilatkozatát aboz hasonlítja, melyet Napoleon az egyiptomiakhoz intézett, annyival kü-

lőnbnek mondja, mivel jobban ki van benne Franciaország dicső küldetése fejezve. Beszélük, hogy Ratazzi be fog lépni a ministeriumba, sőt hogy a király már szoltott is volna vele erről, a mint Florenzbe megérkezett. A király illetéu eljárása fellett rendkívül boszankodik a cselekvési párt, s a Dante ünnepelel befejezése után nyomatókos tüntetésekre és viharos gyűlésekre lehet számítani. Mind ezekhez járul még azon elterjesztett hír is, hogy Victor Emanuel alkudozásban van az olasz királyság elismerése iránt az osztrák császár részéről mely alkudozás alapja az volna, hogy Velence nyilvánították önálló államnak olyan intézményekkel, a melyeknek egész Olaszországban vannak, de osztrák őrseggel legyen ellátva sbt.

A turini „Opinione” egy cikket közöl a Rómával folytatott alkudozásokról, s azt igyekszik kimutatni benne, hogy Cavour politikájának alapeszméjét a Rómával kibékülés képezte. Olaszország — ugymond kísérlet tesz most a római kérdésnek a pápával közösen megoldására; ha nem sikerül a kísérlet, Európa nem fogja szemrehányással illethetni Olaszországot, ha majd más uton-módon fogja a megoldást eszközölni.

Németország. Berlin, máj 17. A mai „Nord. Alg. Ztg.” írja: „Austria és Poroszország monarchái nem szándékoznak szerzett jogaikat bármely képviselőtest szabad rendelkezésére binni, csak saját országuk képviselőit hívják össze, hogy velük jövendőjokról tanácskozzanak. Ha mint souverainek a felségi jogot más fejedelemnek adnák át, jogositva vannak arra, hogy a népképviselők elé föltételeket terjeszsenek. Minden kísérlet a két souverain akarata ellen valamely határozatot érvényesíteni, az alkudozások megszakítását, s a közös birtoklás további fentartását vonná maga után. Ha eddig Augustenburg herceg ott tartózkodása, s azon kísérlet, hogy egy félhivatalos mellék kormány befolyást nyerjen, eltűretett, ezt csak Austria és Poroszország személyes rokonszenvének lehet tulajdonítani, az örökös herceg személye irányában. Mihelyt meggyöződnék Poroszország, hogy ezen félhivatalos augustenburgi kormány lehetlenné tenné a kiegyezkedést Poroszország érdeke szerint: a porosz uralkodó azonnal követelni fogja a helytelen állapot megszünetét. Ha az örökös herceg állítólagos ígéréteit őszintén értette, akkor kormánya lépése föltételeit habozás nélkül és nyiltan elterjesztette volna, miután Poroszország is előadta föltételeit, melyek szerint jogait átruházni kész volna. Poroszország törvényes képviselét összehívását kezdeményezé; ilyen az 1848-ki, miután e rendszer az örökös herceg beigtatása esetére az ország alkotmányával öszhangzásban van.

A mai „Prov. Corr.” írja: A kiel ügyben a két német nagyhatalom közötti eszmecsere nem vezetett egyetértésre a két közös birtokos hatalmi kiterjeszkedésére nézve. Minthogy azonban Austriának meggyöződnie kellett, hogy Poroszország a kiel kikötő felhasználásában nem szándékozott Austria jogát a határozásban, vagy Schleswig-Holstein elrendezésének kérdésében, figyelmen kívül hagyni: a jogkérdés fölötti viszály abban hagyatik; ellenben a kiel kikötő használatának tényleges fogantatása, mint porosz tengeri állomás a keleti tengeren, többé nem akadályozható. Poroszország Austriához intézett első közleményében kijelenté, hogy ha ezáltal a megszálló sereg eredeti létszáma nagyobbodnék, Poroszország kész lesz a megfelelő leszállításra, ha ugyanezen lépésnek Bécsben értéket tulajdonítanak. A porosz csapatok más módoni kevesbitéséről nem lehet szó. Poroszország ilyesmit nem ajánlott, sőt megengedhetők sem tartja.

A hercegségbeli rendek összehívására vonatkozólag Poroszország megegyezett, hogy egyelőre az 1854-ki tartományi rendek gyűljenek egybe, s hallgattassanak meg az összes rendek összehívásának kérdésében. Erre eebb kiegyezítő választásoknak kelleze végbemenni. A később összehívandó összes képviselőség választására Poroszország az 1848-ki, vagy egy általános szavazási választási törvényt javasolt, Austria az előbbi ajánlatot fogadta el.

Az előleges kérdésekre nézve Poroszország nagy súlyt fektet arra, hogy közös egyetértéssel járjon el Austriával. De ezt csak ugy teheti, ha Austria támogatja Poroszország azon föltételeit, miket a hercegségek kérdésének megoldásában melőzhetlen alapoknak jelöl ki. Ez azonban nem igen levén remélhető, Poroszország saját álláspontjának érvényesítéséről nem mond le: különben az összehívandó képviselő test tanácskozásai esetleg ezáltalalanokká válhatnak.

Moldva-Oláhország. Bukarest, apr. 15. Az „Ung. Nachr.” írja: Az itteni kormány pénzügyi zavarai naponként szaporodnak, és előrelátótól tag tetemesebb változásokra fognak vezetni a kabinetben. Bosiano ministerelnök és a két minister, kik vele egyidejűleg vették át társasáikat, Vernesco igazságügy és Strat pénzügyminister, Cuza herceg előtt az ország nyomoru állapotát, különösen a tükéletesen zavart pénzügyeket festették és javítási ajánlatot terjesztettek eleje. Ebben kéri minden fölsőleges kiadás mellözését vagy alábbszállítását, különösen a hadsereg leszállítását, felére, miután ez a fejedelemségekre nézve tükéletesen fölsőleges; a kétséges képességi és becsületességi hivatalnokok

eltávolítását; a költséges hercegi utazási tervek megszünetését sbt. Ez ajánlat elfogadásától föltételezte a három minister hivatalban megmaradását; azonban sajnos, hogy fölni kell, miszerint a herceg inkább elbocérta a legtehetségesebb ministreit, mintsem engedjen jogos kívánataiknak. Savel-Manu hadügyminister minden erejéből ellenzi a hadsereg leszállítását, és ellenkezőleg annak gyarapítását követeli; e pillanatban is egy új ezredet alakítanak. Mi hasznat hozhatnak a Duna-Fejedelemségek egy 30,000 emberből álló hadseregből, nagyon nehéz fölfogni, miután fölemészti az ország erejét, a nélkül, hogy arra csak gondolni is lehetne, miszerint a hatalmas szomszédok nagy hadseregeivel, Oroszországgal és Austriával, vagy a souverain hatalommal, a magas portával, versenyezni lehetne. Épp ugy égbekiáltó esatelenység Cuza hercegnek 150 ezer arany utazási pénzt engedni a közpénztárból, míg a kormány pénztárai nem képesek a szolgáltatott munkát vagy árukat megfizetni, még akkor sem, ha ezek csak 100 aranyról szólnak. Ez eset azonban naponként előfordul; kereskedőknek és munkásoknak hónapokig kell pénzükre várni, ugy szüntén a hivatalnokoknak fizetésükre.

Görögország. Valami mozgalom kitörésétől tartanak. A tengeri hatalmak nem hiába küldöttek, és pedig Anglia 3, Franciaország 2, Olaszország 3, Austria egy hadibajót a Pyraeus felé. A török kormány is egy fregatoteot bocsátott ottani követe rendelkezése alá.

Ujabb. Bécs, máj. 20. Az alsóház mai ülésében befejeztetett a kereskedelmi szerződés feletti vita. Plener végül megczafolta a szerződés ellen felhordott ellenvetéseket, s annak elfogadását ajánlotta. Breslvi zárszavai után a kisebbség javaslata névszerinti szavazással elvetettett 112 szavazattal 12 ellenében. Winterstein elhalasztási indítványa is elvetettett, s a többség indítványa, hogy a kereskedelmi szerződést el kell fogadni, nagy többséggel keresztül vitetett.

— Drezda, máj. 19. A középállamok indítványt készítettek elő, melynek tartalma körülbelül következő: „Határozza el a szövetséggyűlés, hogy Holstein és Lauenburg követeinek hely adatik a szövetségi gyűlésben, Austria és Poroszország irányában pedig fejezze ki azon várakozását, hogy a felett, mi a két hatalom közt, főleg a rendek azonnali egybehívására nézve megállapítottat, minél előbb fog nyilatkozat tétetni.”

— Páris, máj. 19. Napoleon herceg ismét elhagyta Ajacciot; beszéde a Napoleon-emlék leleplezésénél tisztán történelmi jelleggel bírt. Az egyházi szertartást végző lelkész ő szentsége iratát olvasta fel, melyet neki a herceg a szertartás közben átnyújtott.

A „Constitutionnel” közli Napoleon hg beszédét Ajaccio-ban: azonban a fontosabb helyeket elhagyja. A „Patrie” tagadja, hogy a kormány ez ezen beszéd között nézetegység uralkodik. Ugyan e lap megerősíti, hogy az északamerikai városokban toborzó hivatalok állítottak a mexikoi menekültek által. E lap szerint Johnson nyilváníta, hogy az emigransokat desavouálja, ha katonákká öltözének át. Holnap jelenik meg Persigny röpi-rata, Troplong senatusi elnökhöz intézett levél alakjában s az irat igen kedvező Olaszországra nézve. Persigny hiszi, hogy Olaszország véglegesen és tartósan egységes állam lett, s az ország egykor eléggé a z d a g lesz, hogy Velencét megvásárolja, Franciaország azért egyesült Olaszországgal, hogy Austria uralmát lerontsa, de nem, hogy saját uralmát alapítsa meg ott. Élénken hibáztatja a Rómában uralkodó pártot, mely ellenséges izgalmat tanúsít Franciaország irányában. Végül reméli, hogy a pápaság még is kibékül az egy szabad és független Olaszországgal.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér.

Nyilatkozat. Inditva érzem magam kijelenteni és közzé tenni, hogy én a részemről s nevében 1864. szeptemberben a „Kolozsv. Közlöny”-ben s más hirdapokban is kiadott meghatalmazvány felmondásról hirdetményben használt s balra magyarázható kifejezéseknek tudomon kívül becsuszása miatt annyival inkább kellemetlenül vagyok érintve, mivel nekem ott megnevezett hatalmazottaim mlgs Tompa Simon és t. Tompa Károly ukir irányombani eljárásának gyanusítására méltó okom nem volt és nincsen.

Kolozsvárott, február 6. 1865.

Kocsis András m. k. m. keezési birtokos.

Sz. 1093 — 1865.

50 kr bélyeg.

Kocsis Andrásnak fennebb sajátkezűleg irt névalírása a mai napról jelen szám alatt fölvevett jegyzőkönyv alapján törvényszékieleg hitelesítettik.

Sz. kir. Kolozsvár városa törvényszékétől február hó 6-án 1865. Gothárd József m. k. főjegyző.

BÉCSI BÖRZE május 19-kén 1865.

Table with columns for 'Államadósság', 'Adott ár.', 'Tartott ár.', 'Elsőbbségi kötvények', 'Részvények', 'Záloglevelek', 'Váltók (devisek) három hónapra', 'Pénzmekek', 'Sorsjegyek'.

Á t n é z é s e

kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének. Indul a levélposta: Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor. Erkezik a levélposta: Magyarhon- és külföldről, név szerint: Bécsből, Pestről, Kassáról, Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2-3 óra tájban.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, esütörtökön és szombaton déli 11 órakor. Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat érkezte után. Szállítási díj 8 frt 40 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 1561. 1865. (169) (2-3) Hirdetés. Nemes Kolozs megye ideiglenes törvényszéke részéről ezennel köztudomásra juttatik, hogy az erdélyi múzeum-egylet felperesnek - Zsomori József alperes ellen 5250 frt tőke követelés és járulékal felvétele czéljából, alperes Zsomori Józsefnek m. n. zsomori és zutori fekvő birtoka, mely: 17 hold 1320 □ öl terjedelmű belsőből, M. N. Zsomoron 86 hold 810 □ öl szántóból, 76 hold 1110 □ öl kasálókából és rétekből, 99 hold 1400 □ öl erdőből; Zutoron 12 hold 61 □ öl szántóból, 13 hold 1494 □ öl kaszáló és rétekből, 8 hold 1256 □ öl erdőből. M. N. Zsomorona udvari lakházból, gazdasági épületekből, vendégfogadóból, az Almás vizére épített lizetel malomból áll, s melynek összes becslése 20,556 frt 61 kr., nyilvános árveés útján leendő eladása elrendeltetett, az árverés foganatban vételére határnap helyit Kolozsvárt a megye házában 1865 év július 27 és szeptember 28-ika, mindenkor d. e. 9 órakor tüzetett ki. Erről vásárolni szándékozók oly megjegyzéssel értesíttek, hogy a jószágok összeírásáról, s megbecsléséről készített okmányokat, ugy szintén az árverelési feltételeket ezen törvényszéknél megtekinthetik és lemasolthatják.

NEM HIVATALOS.

(172) HIRDETÉSENY! ASZLÁN ÉS HUGÓ, divat kereskedők Kolozsvárt. Mely tisztelettel bátorodnak a n. érd. t. cz. közönségnek figyelmére adni, hogy miután Bécsből leérkeztek, raktárunk e nyári időnyre újból a legdusabb kiválasztásban el van látva. De különösen jó és olcsóságban figyelemre méltók! tisztá jó mosó zsákonet 25 kr. - kr. finomabb zsákonet 30 kr. - kr. legfinomabb zsákonet 40 kr. - kr. 1/2 szőr kőntös szövetek 18 kr. - kr. egész szőr-kőntös szövetek 25 kr. 30 kr. batesch szövetek 20 kr. - kr. tisztá szőr mozánpique baresek 25 kr. 30 kr. finom Crepp baresek 35 kr. 40 kr. Ajánljuk továbbá dús választékban női: színes, fehér, és fekete, baresch, gáz és gránadir nagy kendőinket rendkívüli olcsó árban fehér selyem Crepon nagy kendőinket ugy szintén fekete 1/2 és egész es pke kendőinket is, melyek után bátrak vagyunk remélni a n. érd. t. cz. kegyes pártfogását a fennirtak. Raktárunk vagyon a főterem plebánia szöglet 169 szám.

Dr. Tüskés, Aranyér-kiütés.

Ezen hatásában eddig felül nem mult gyógyszer biztos sikerrel mindenemű aranyérről, gyomor-benyálkásodásról, időségi hurutról, étvágy-hiánnyal és gyenge emésztéssel, hasszorulásokról, máj- és lép-dagadásokról, sárgaságnál sat. használható. 1 palack ára használati utasítással 1 frt 70 kr. o. ért. Főraktár: Temesváron: Pecher J. E-nél. Pesten: Török J-nél. Kolozsvárt: Wolff J-nél. Brassóban: Jekelius J-nél. Fiumében: Prodiam G-nél. Eszéken: Károlyovits M-nél. Szegedben: Zóhrer J. F-nél. Kassán: Quirsfeld C-nél. Szucsávában: Pótczát J-nél. Pósonyban: Schneberger D-nél.

Növényi

(283) Matico-befőcskendés (Injection) és Matico-tokocskák (Capseln). párisi gyógyszerész GRIMAUTL és TARSÁTÓL, rue de la Feuillade, 7 sz. B. 886. 12. 2. Uj gyógyszer, a pernai Matico-fa leveleiből készitve, a magkiümlés gyors és biztos gyógyítására, a belső részek megszornulása vagy meggyuladása nélkül. Dr. Ricord s a párisi orvosok nagyobb része minden más gyógyszerrel lemondtak e gyógyszer megjelenése óta. A befőcskendés a betegség keletkezésakor alkalmaztatik, a téhelyek pedig minden koros vagy avult esetekben használhatók, a melyek t. i. a copahú, cabebae és más érz alapon készült befőcskendések használatára nem akartak szünni. Raktár van az osztrák birodalom minden nagyobb városai gyógyszerüzaraiban. Kolozsvárt: WOLFF J. gyógyszerüzarában kapható.

DAUBITZ R. F.-féle NÖVÉNY-LIQUEUR. Orvosi itélet. Daubitz R. F. urnak növény-liqueur-jét kitünő segédszernek találtam ideges báborgásoknál az altestben, s ebből folyó rósteigésnél az alvégesator-nának tartós székdugulással, elévült májbajoknál, puffadásoknál és tartós aranyér-bajoknál, gyomorgyengeségnél, vérdugulás következtében. Lipcse, 10-ik augusztus 1865. Dr. SCHLESINGER, gyakorló orvos Lipcsében. Tekintetes úr! Miatán nekem a Daubitz-féle növény-liqueur évült hámorroidalis bajaimban igen jó székdugulatokat tesz, kérem nekem postai utánvételt mellett nyoloz palackot e liqueurból küldeni, s maradok egész tisztelettel Fröhlich János, es. k. nyug. ezredes. Valódi állapotban egyedül kaphatni főraktárnok Daubitz C. A-nál Bécsben, Herrengasse, 6, valamint a jogosult raktárakban Kolozsvárt és Dézsen Tauffer Józsefnél, Szászvároson (Broos) Német Vilmosnál. Egy palack ára 1 frt o. é.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható:

IZIDORA DALAIBOL. A kolozsvári jótékony nő-egylet javára. Ára 60 kr. Diszkiadás 1 frt 60 kr. „Elorzott végrendeletek” Regény. Irta L. BODOR LASZLÓ. Ára 1 frt 20 kr. oszt. ért. TARTALOM: I. Kötet. Nagyszerű család. Boszú terv. Kendei megtanul olábul. Az elorzott végrendeletek. Váratlan vendég. Elfogadás. Válságos napok. Nép szava Isten szava. Az ördög angyal alakban. Derű utána boru. A végtárgyalás. II. Kötet: Bukás. Egy farsangi kaland. Anna és illőzöje. Ki az a matróz? Fekete menyegző. Elindulás. Nem lehet tudni mivel használ a feleség. A rablók. Az igazság győzelme. Eskü a halott felett. Az erdélyi múzeumegylet évkönyvei. I-ső kötet: (1860-61. 4-rét 26. 158 l.) 1 frt 70 kr. II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862-63. 4-rét 147 l.) 1 frt 60 kr. III-dik kötetének I-ső füzeté, 16 tábla könyomatu rajzzal. Ára 2 frt 50 kr. Erdélyi történelmi adatok. Szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre, 4 kötet 1855-1862 n. 8-rét (XXXI, 368. IV, 400. II, 357. XIV, 373 lap) a négy kötet ára 6 frt. 80 kr. Erdély a rómaiak alatt. Kútfők nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja. Az Erdélyi MúzeumEgylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély térképével. Ára 1 frt 50 kr. oszt. értékben. Emléklapok Kolozsvár előkorából. Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akademia és erdélyi Múzeum-egylet levelező tagjától. Borítékba füzve 40 kr. Történelmi gyöngyök. Gyűjté s betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap Ára kemény kötésben 1 frt 60 kr. A Heidelbergi káté értelmezése. Tanítványai számára és magán használatra írta Zombori Gedő tanár. Ára kötve 28 kr. A Kosztolányi hölgyek. Történeti regény, két kötetben. Irta P. Szathmáry Károly. Ára 2 forint o. ért. Kelet tündérvilága vagy Szaif Züliázán szultán. Arab regé. Aly bey után fordította Orbán Balázs. Két rész egy kötetben kötve 2 frt. Diszkiadás, 4 könyomatu képpel, 3 frt. Elv és előitélet. Regény a magyar társadalomból. Irta Halmágyi Sándor. Ára 1 frt 80 kr.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál előfizetheti NÖVENDÉKEK LAPJA ezimű szépirodalmi és ősmertterjesztő hetilapra. Tekintélyes tanárok, jó nevé irók és gyakorlott növelők közreműködésével szerkeszti Réthi Lajos; megjéteuk minden esütörtökön nagy nyolozad íven; Előfizetési ára: negyed évre 1 frt 50 kr. három negyed évre, ápr.-dec. 4 frt - kr. Az előfizetési pénzek STEIN JÁNOS könyvkereskedésébe utasítandók. Az 1-7-dik szám megjelent.

(173) (1-3) HATSCEK és BOSCOVITS, optikusok. Alólírtak alázatosan jelentjük a t. cz. közönségnek, mely szerint még e hó 24-kén ide megérkezendünk, s kereskedésünket a tanácsház melletti helyiségben 15 juniusig megnyitandjuk tisztelettel HATSCEK és BOSCOVITS, optikusok.

Alföldi hírlap. Beszélgetésben a 482. szám napronon fekvő emle-tés. (164) (2-3) (171) A nagyenyedi főtanodának, Toroczko, Tor.-Szentgyörgy, Bedell, Gyertyános és Boré öt helységekben, az évek 9 első bavaiban (a több birtokos toroczkoí urakkal egyenlő mértékű kizárólagoson) használtatott korcsomárlási joga, a következő 1866-dik év januárius 1-étől kezdve, 4 vagy 6 évekre, haszonbérbe adására f. 1865-ik év június 29-én d. e. 10 órakor Nagyenyeden az udvarbírói szalláson árverelés fog tartatni; melyre az illeték 150 forint bánatpénzzel meghívának. Addig is a feltételek megtekinthetők ottan iskolai gondnok Foszto Ferencz-nél; a kívül előleg is az illő bérlet megajánlása mellett a szerződés megkötéti; mely esetben hírlapilag az illetőkel, az árverelés el maradása tudatni fog.